

VEHMAAN KIRKKO JA SEN KAIVAUKSET

Kertomus virkamatkasta 18.10.1995
Markus Hiekkanen

Ennalta määritellyn ohjelman mukaisesti kävin 18.10.1995 tarkastamassa arkeologisten tutkimusten tilanteen Vehmaan kirkolla (ks. kertomukset ed. käynneistä 12.9., 21.9. ja 4.10.).

Ed. käynnin jälkeen on sakaristo kaivettu pohjaan niiltä osin kuin sovittiin viime kerralla (ks. kert. käynnistä 4.10.). Sinne oli käynnin jälkeen asennettu länsiseinän vierelle vesijohdon syöttöputki. Uutta puulattiaa varten oli asennettu harkot ja niiden päälle niskat. Löytyneen alttariperustuksen kohdalla oli tehty niskakehikko alttarinperustuksen esittelyluukku varten. Seurakunnassa ei silti vielä olla aivan varmoja siitä, tehdäänkö luukku vai ei. Perustelin osaltani asian tarpeellisuutta jo pelkästään teknisistä syistä, jotta lattian alusta voidaan aika ajoin tarkastaa. Totesin kirkkoherralle myös, ettei museovirasto sinänsä ota kantaa puolesta tai vastaan esittelyluukun suhteen, sillä alttariperustuksen säilyminen on turvattu tehtiin luukku tai ei. Sen sijaan käyntiluukku on tarpeellinen.

Asehuoneessa kulttuurikerrosta on koko lattiapinnan alueella (lukuunottamatta tietysti vesijohtokaukaloa, joka muuten on koottu pystysuunnassa halkaisuista 60 cm:n kaivonrenkaista) kaivettu ja seulottu lähes 60 cm. Maaperä on kaikkialla karkeahkoa, löyhää soraa, joka on likaista ja orgaanista ainesta pitävää. Seinästä irti olevia vanhempia rakenteita ei ole löytynyt. Sen sijaan seinien perustuskivet ovat esillä. Perustus työntyy voimakkaasti esiin seinäpinnasta ja, varsinkin itäseinän kohdalla, rakennettuna lähes suorakaiteenmuotoisista kivilaaioista. Länsi- ja eteläseinän puolella perustus ei ole niin selvä. Luoteispilasteri on muurattu perustuksen päälle ja aivan alas asti tiilestä. Eteläseinän perustus on omituisen harva seinän ulkopuolelle työntyvien perustuskivien takana ikäänkuin perustuskivet eivät olisi lainkaan liitteessä seinään.

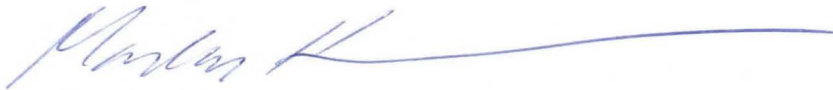
Useita brakteeatteja ja muita löytöjä on tullut. Luita on siellä täällä, mutta yhtään varsinaista ehjää ruumishautausta ei ole löytynyt. Huoneen keskivaiheilla kaukalon länsipuolella on isokokoinen kivi, joka on poistettava halkomalla. Sen ympärillä tehdään puhtaaseen pohjamaahan asti ulottuva kaivaus, myös leikkausten mittauksia varten. Samalla katsotaan, onko

kyseisen kiven pohjoispuolella olevan laakean kiven alla hautaus. Myös itäseinän muurikomeron kohdalla kaivetaan syvempään.

Runkohuoneen holveja puhdistetaan nyt keskilaivan 3. holvissa idästä laskien. Tästä holvista on tullut paksuhkon ja kovan tasoitusrappauksen alta kaunis punaisella maalilla tehty maltanristi, korkeudeltaan n. 30 cm. Se sijaitsee holvilaessa eteläisessä vaipassa, siis aivan kiinni ruoteiden risteämiskohdassa. Konservattorit Alakärppä ja Hiltunen tarkastavat nyt, onko samankaltaisia holvin muiden vaippojen kärjissä. Jos on, ne jätetään näkyviin, vaikka lähellä itäisen vaipan kärkeä onkin savuhälyttimen anturi. Ei ole nimittäin varmaa, että tällaisia maalauksia on 4. ja/tai 5. holvissa (5. holvissa maalaukset jäisivät urkurakenteiden taakse).

Konservattorit harmittelivat sitä, etteivät huomanneet naputtaa irti kyseistä kovaa peiterappausta 1. ja 2. holvissa, sillä he olettivat tämän rappausten olevan alkuperäistä. Tällä tavoin näiden holvien huipussa (ja osin muissakin pinnoissa) olevien maalausten olemassaolo jää tulevaisuuden selvitettäväksi.

Helsingissä 24.10.1995

Markus Hiekkänen